

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	другий (магістр)
Кафедра	Реставрації та експертизи творів мистецтва	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестр	1,2

КОПЮВАННЯ ТЕМПЕРНОГО ЖИВОПISУ/ КОПЮВАННЯ ОЛІЙНОГО ЖИВОПISУ

Семестр 1 (осінь 2021)

1 вересня — 15 грудня

Семестр 2 (весна 2022)

31 січня -

Викладач	Шуліка Вячеслав Вікторович, доцент, PhD (канд. мист-ва)
E-mail	shulikavv@ukr.net
Заняття	Понеділок 10.45–12.20, ауд. 404 (3 корпус)
Консультації	Понеділок 13.00 – 14.35
Адреса	к. 404, поверх 4, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон	057 706-03-50 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни; 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *jpeg, pdf*. Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультавання з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Методичні рекомендації

1. Виннер А. В. Как пользоваться темперой. – М.: Искусство, 1951. – 70 с.
2. Виннер А. Фресковая и темперная живопись. Вып. III Материалы и техника станковой темперной живописи. Ч. 1. Темпера, основания и грунты. – М-Л.: Искусство, 1948. – 99 с.

3. Виннер А. Фресковая и темперная живопись. Вып. III Материалы и техника станковой темперной живописи. Ч. 2. Краски, высыхание красок темперы. – М.-Л.: Искусство, 1948. – 92 с.
4. Иулиания (Соколова) монахиня. Труд иконописца. – Свято-Троицкая Сергиева Лавра, 1998. – 221 с.
5. Киплик Д.И. Техника живописи. – М.: Сварог и К, 1998. – 503 с.
6. Сланский Б. Техника живописи. Живописные материалы. – М.: АХ СССР, 1962. – 378 с.
7. Шуліка В.В. Методичні рекомендації «Мінеральні фарби темперного живопису». – Харків: ХДАДМ, 2004. – 49 с.
8. Шуліка В.В. Методичні рекомендації «Органічні барвники темперного живопису». – Харків: ХДАДМ, 2005. – 56 с.
9. Яковлева А. И. Метод средневековой живописи // Древнерусское искусство Балканы, Русь. – Спб.: 1998. – С. 82-94.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Мольберти.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета дисципліни «Копіювання» є опанування та вміле використання у реставраційній практиці великого спектру художніх матеріалів, технічних прийомів та засобів, характерних для різних епох, шкіл, напрямків та окремих майстрів мистецтва.

До головних задач курсу належить вивчення студентами структурних та стильових особливостей живопису та набуття практичних навичок з підготовки необхідних технічних матеріалів для роботи: основи, ґрунту, колористичного строю палітри, лаку, тощо. Згідно з програмою за період навчання студент повинен освоїти найбільш типові системи техніко-технологічного побудування фарбового шару, який склався у темперному живопису на різних етапах його розвитку

Завдання виконання копії ікони складної в композиційному та технічному відношенні.

Дисципліна забезпечує спеціалізовані (фахові) компетентності:

1. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.
2. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.
3. Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості.
4. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій в контексті проведення мистецтвознавчих та реставраційних досліджень.
5. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва.

6. Здатність до організації та проведення науково-дослідної роботи у різних аспектах (історичний, теоретичний, практичний).
7. Здатність до визначення ефективності та апробації сучасних теоретичних підходів та концепцій інтерпретації культурно-мистецьких феноменів і процесів.
8. Здатність володіти категоріальним апаратом, методологією сучасного мистецтвознавчого аналізу стилістичних течій та художніх творів; науковими принципами експертизи творів образотворчого мистецтва.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна вивчається протягом двох семестрів 1-го курсу (6 кредитів ECTS, 180 навчальних години, в тому числі 45 годин — аудиторні заняття та 135 години — самостійні). Всього курс має 4 модулі та теми.

1 СЕМЕСТР

Модуль 1

Тема 1. Виконання графічного аналізу композиції та іконного зображення вибраного зразку.

Тема 2. Виконання картону.

Модуль 2

Тема 3. Підготовка матеріалів для копіювання: основи, левкасу, фарб.

Тема 4. Аналіз іконографії та техніки і технології вибраного зразку.

Тема 5. Перенесення малюнку з картону на левкас, виконання граф'ї.

Тема 6. Розкриття основних кольорів ікони, виконання опису.

2 СЕМЕСТР

Модуль 3

Тема 7. Виконання долічного письма допоміжних фігур.

Модуль 4

Тема 8. Виконання долічного письма головних фігур.

Тема 9: Виконання лічного письма, виконання опушу та надписів. Покриття захисним шаром.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом практичних занять. Самостійна робота спрямована на закріплення отриманих результатів та підготовку матеріалів для копіювання (основа, левкас, фарби тощо). Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, виконання практичних завдань.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є екзаменаційний перегляд. Для отримання заліку достатньо пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок процесу самостійної роботи. Для тих студентів, які бажають покращити результат, передбачені додаткові бали за участь у виставках та наукових конференціях (10 балів).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	А+ 98–100	задовільно	64–74	D
			А 95–97		60–63	E
			А- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	В		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	С				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу. За необхідності студент має спитати дозволу вийти з аудиторії.

Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції.

У разі відрядження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю із студентами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні заліку тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено списування, студент втрачає право отримати бали за тему, або надається інший перелік додаткових питань. Якщо це відбулось в процесі заліку — студент отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

1 семестр

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
6.09	1	практичне	Виконання графічного аналізу композиції та іконного зображення вибраного зразку.	2		

13.09	2	практичне	Виконання картону.	2		
20.09	2	практичне	Виконання картону.	2		
27.09	2	практичне	Виконання картону.	2		
4.10-	2	практичне	Виконання картону.	2		
11.10	2	практичне	Виконання картону.	2		
18.10	2	практичне	Виконання картону.	2	Перегляд	
25.10	3	практичне	Підготовка матеріалів для копіювання: основи, левкасу, фарб.	2		
1.11	4	практичне	Аналіз іконографії та техніки і технології вибраного зразку.	2		
8.11	5	практичне	Перенесення малюнку з картону на левкас, виконання граф'ї.	2		
15.11	6	практичне	Розкриття основних кольорів ікони, виконання опису.	2		
22.11	6	практичне	Розкриття основних кольорів ікони, виконання опису.	2		
29.11	6	практичне	Розкриття основних кольорів ікони, виконання опису.	2		
6.12	6	практичне	Розкриття основних кольорів ікони, виконання опису.	2		
13.12	6	практичне	Розкриття основних кольорів ікони, виконання опису.	2	перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–10
2	Поточний контроль	0–40
3	Поточний контроль	0–10
4	Поточний контроль	0–10
5	Поточний контроль	0–10
6	Поточний контроль	0–20
	Всього балів	100

2 семестр

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
17.01	7	Практичне	Виконання долічного	1		

			письма допоміжних фігур.			
24.01	7	Практичне	Виконання долічного письма допоміжних фігур.	1		
31.01	7	Практичне	Виконання долічного письма допоміжних фігур.	1		
7.02	7	Практичне	Виконання долічного письма допоміжних фігур.	1		
14.02	7	практичне	Виконання долічного письма допоміжних фігур.	1		
21.02	7	Практичне	Виконання долічного письма допоміжних фігур.	1	перегляд	
28.02						
7.03			.			
14.03						
21.03	8	Практичне	Виконання долічного письма головних фігур.	1		
28.03	8	Практичне	Виконання долічного письма головних фігур.	1		
4.04	8	практичне	Виконання долічного письма головних фігур.	1		
11.04	8	Практичне	Виконання лічного письма	1		
18.04	8	Практичне	Виконання лічного письма	1		
25.04	8	Практичне	Виконання лічного письма, виконання опушу та надписів. Покриття захисним шаром.	1		
2.05						
9.05						
16.05			Виконання лічного письма, виконання опушу та надписів. Покриття захисним шаром.	1	перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
7	Поточний контроль	0–50
8	Поточний контроль	0–50
Всього балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали	Критерії оцінювання
------	---------------------

	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматкуванням
D	4–7	10–21	Студент не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматкуванням
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за виступ на конференції, участь у художніх виставках або публікацію статті за темою дослідження, виконані в межах дисципліни (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

1. Алексеев-Алурви Ю. В. Краски старых мастеров от античности до конца XIX в. – М.: 2000. – 160 с.
2. Алексеев-Алурви Ю. В. Красочное сырье и краски, используемые в живописи. Анализ и описание природного минерального и органического сырья, рецепты приготовления красок. – М.: Грааль, 2000. – 306 с.
3. Виннер А. В. Как пользоваться темперой. – М.: Искусство, 1951. – 70 с.
4. Виннер А. Фресковая и темперная живопись. Вып. III Материалы и техника станковой темперной живописи. Ч. 1. Темпера, основания и грунты. – М-Л.: Искусство, 1948. – 99 с.
5. Виннер А. Фресковая и темперная живопись. Вып. III Материалы и техника станковой темперной живописи. Ч. 2. Краски, высыхание красок темперы. – М-Л.: Искусство, 1948. – 92 с.
6. Иулиания (Соколова) монахиня. Труд иконописца. – Свято-Троицкая Сергиева Лавра, 1998. – 221 с.
7. Киплик Д.И. Техника живописи. – М.: Сварог и К, 1998. – 503 с.
8. Леонтовский А. М. Технология живописных материалов. – М-Л.: Искусство, 1949. – 220 с.
9. Лоханько В. Є. Художні матеріали і техніка живопису. – Х.: Мистецтво, 1938. – 187 с.

10. Лоханько Ф. П. Флорова Т. І. Художні Матеріали: Техніка Живопису. – К.: Держ. видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1960. – 142 с.
11. Реставрация икон. Методические рекомендации. – М.: Всероссийский художественный научно-реставрационный центр им. И. Э. Грабаря., 1993. – 234 с.
12. Рыбников А. А. Техника масляной живописи. – М.: Издание Всекохудожника, 1933. – 73 с.
13. Сланский Б. Техника живописи. Живописные материалы. – М.: АХ СССР, 1962. – 378 с.
14. Технология, исследование и хранение произведений станковой и настенной живописи /под ред. Ю. И. Гренберга – М.: Изобразительное искусство, 1987. – 346 с.
15. Фармаковский М.В. Акварель. Ее техника, реставрация и консервация. – Л.: Государственный русский музей, 1950. – 260 с.
16. Яковлева А. И. Метод средневековой живописи //Древнерусское искусство Балканы, Русь. – Спб.: 1998. – С. 82-94.